

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή: Εμπόριο, μεγέθυνση και ανάπτυξη — Η προσαρμογή της εμπορικής και επενδυτικής πολιτικής στις χώρες που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη βοήθειας»

COM(2012) 22 final

(2012/C 351/17)

Εισηγήτρια: η κ. PICHENOT

Στις 27 Ιανουαρίου 2012, και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει της γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα

Εμπόριο, μεγέθυνση και ανάπτυξη — Η προσαρμογή της εμπορικής και επενδυτικής πολιτικής στις χώρες που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη βοήθειας

COM(2012) 22 final.

Το ειδικευμένο τμήμα «Εξωτερικές σχέσεις», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 5 Σεπτεμβρίου 2012.

Κατά την 483η σύνοδο ολομέλειας, της 18ης και 19ης Σεπτεμβρίου 2012 (συνεδρίαση της 18ης Σεπτεμβρίου 2012), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 127 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 6 αποχές.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει

Έπειτα από μια δεκαετία βολονταριστικών πολιτικών οι οποίες συνέδεαν το εμπόριο και την ανάπτυξη, η ανακοίνωση που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2012 με θέμα «Η προσαρμογή της εμπορικής και επενδυτικής πολιτικής στις χώρες που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη βοήθειας⁽¹⁾» προβαίνει σε έναν μάλλον συγκρατημένο απολογισμό τους, σε έναν κόσμο ευρισκόμενο σε πλήρη αναστάτωση. Ποσοστό υψηλότερο του 50 % του παγκόσμιου εμπορίου προκύπτει επί του παρόντος στις αναπτυσσόμενες χώρες (ΑΧ). Οι εμπορικές συναλλαγές Νότου-Νότου αντιπροσωπεύουν τη μεγαλύτερη αναπτυξιακή δυνατότητα για τα επόμενα χρόνια. Ακόμη κι αυτοί καθ' εαυτοί οι εμπορικοί φραγμοί έχουν διαφοροποιηθεί και προσλαμβάνουν, περισσότερο από ό,τι κατά το παρελθόν, τη μορφή μη δασμολογικών φραγμών, πράγμα το οποίο συνιστά μείζον πρόβλημα για τις εξαγωγές των αναπτυσσόμενων χωρών.

Εν προκειμένω, η ΕΟΚΕ εξαιρεί τη σημασία της αρτιότερης συμμετοχής των αναπτυσσόμενων χωρών στις περιφερειακές και διεθνείς εμπορικές συναλλαγές και, συγχρόνως, χαιρετίζει τη δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης έναντι τόσο της πολυμερούς προσέγγισης όσο και της ταχείας σύναψης συμφωνίας στο πλαίσιο του ΠΟΕ προς όφελος των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών (ΛΑΧ). Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει, ωστόσο, ότι το εμπόριο αποτελεί μέσο και όχι αυτοσκοπό. Σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο, χαρακτηριζόμενο από την άσκηση άνευ προηγουμένου περιβαλλοντικών πιέσεων και από τον πολλαπλασιασμό των ανισοτήτων, η παρούσα πρόκληση έγκειται στην ενσωμάτωση των εμπορικών πολιτικών σε μια νέα μορφή ανάπτυξης, πιο βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς.

1.2 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει

Η νέα ανακοίνωση σχετικά με το εμπόριο, τις επενδύσεις και την ανάπτυξη θα πρέπει να επικροτηθεί ως προϊόν εποικοδομητικής

συνεργασίας μεταξύ Γενικών Διευθύνσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Επιτροπή αναγνωρίζει την ποιοτική συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών στη δημόσια διαβούλευση, την ευστοχία του πορίσματος, σε συνδυασμό τόσο με την επιδίωξη συνοχής όσο και με την εφαρμογή των εμπορικών πτυχών του Προγράμματος για την αλλαγή⁽²⁾. Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει ιδιαίτερα το ενδιαφέρον που επιδεικνύεται όσον αφορά την επίδραση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των εμπορικών πολιτικών που παρέχουν την καλύτερη δυνατή βάση για μια ρεαλιστική προσέγγιση της υφιστάμενης σχέσης μεταξύ εμπορίου και ανάπτυξης. Η ΕΟΚΕ συμμετέχει ενεργά μαζί με τους εταίρους της σε αυτή τη διαδικασία παρακολούθησης και επιθυμεί την αξιολόγηση των φραγμών που παρακωλύουν το εμπόριο και τις επενδύσεις εις βάρος ορισμένων αναπτυσσόμενων χωρών.

Η ΕΟΚΕ συζητείται το ενδιαφέρον που επιδεικνύεται έναντι της πρόσβασης στις πιστώσεις και της παροχής βοήθειας για το εμπόριο σε ιδιωτικές επιχειρήσεις, ιδίως δε σε πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, καθώς και έναντι της υποστήριξης των τοπικών και περιφερειακών εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των μικροκατόχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει στους ηγέτες των αναπτυσσόμενων χωρών τη σημασία που έχει η δημιουργία ασφαλούς επενδυτικού κλίματος εντός της εθνικής τους επικράτειας, αλλά και τον ζωτικό ρόλο που διαδραματίζει για την ανάπτυξη η προσφορά παραγόμενων προϊόντων.

Η ΕΟΚΕ στηρίζει την πρωτοβουλία της Γενικής Διεύθυνσης "Ανάπτυξη και Συνεργασία" (ΓΔ DEVCO) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η οποία αποσκοπεί στην εισαγωγή διαρθρωμένου διαλόγου στο πλαίσιο του "Policy Forum for Development" (Φόρουμ Πολιτικής για την Ανάπτυξη) που βρίσκεται σε ενδιάμεση φάση έως το 2013.

1.3 Η ΕΟΚΕ επικρίνει

Σε σχέση με την πλήρη αναστάτωση που επικρατεί στον κόσμο, με τον επιτακτικό χαρακτήρα των κλιματολογικών προβλημάτων και με το διαρκώς διευρυνόμενο χάσμα μεταξύ ανερχόμενων και μη

⁽¹⁾ «Εμπόριο, Μεγέθυνση και Ανάπτυξη - Η προσαρμογή της εμπορικής και επενδυτικής πολιτικής στις χώρες που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη βοήθειας», COM(2012) 22 final

⁽²⁾ «Αύξηση του αντίκτυπου της αναπτυξιακής πολιτικής της ΕΕ: ένα πρόγραμμα δράσης για αλλαγή», COM (2011) 637 final

ανερχόμενων χωρών, η ανακοίνωση περιορίζεται απλώς σε μια προσαρμογή των προτεινόμενων πολιτικών μαζί με μια εκ των υστέρων αιτιολόγηση της μεταρρύθμισης του Συστήματος Γενικευμένων Προτιμήσεων (ΣΓΠ). Η διάπλωση ενός καινοφανούς αναπτυξιακού οράματος πρέπει να καταστεί προτεραιότητα τόσο για Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και για τους εταίρους της, των οποίων οι ικανότητες απαιτείται να ενισχυθούν με μέλημα την επίτευξη βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Η ΕΟΚΕ ζητά να συνεχιστεί η διεξαγωγή ευρείας συζήτησης με την κοινωνία των πολιτών προς το σκοπό αυτό.

Επιπλέον, η ανακοίνωση υστερεί σε ορισμένα σημαντικά θέματα. Πιο συγκεκριμένα, δεν αντλεί όλα τα διδάγματα των αναλύσεων στις οποίες προβαίνει σχετικά με τον κατακερματισμό των εμπορικών συναλλαγών. Η ανακοίνωση επιβεβαιώνει ότι στον τομέα των εμπορικών συναλλαγών ξεχωρίζουν επί του παρόντος τρεις ομάδες χωρών: οι ΛΑΧ, των οποίων το μερίδιο στο παγκόσμιο εμπόριο παραμένει οριακό, οι ταχέως αναπτυσσόμενες ανερχόμενες χώρες και – μεταξύ αυτών των δύο ομάδων – οι «ενδιάμεσες» χώρες. Η ανακοίνωση δίδει έμφαση στις χώρες «που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη βοήθειας», με αποτέλεσμα να παραμένει συγκεχυμένη ως προς την εμπορική μεταχείριση που επιφυλάσσεται σε αυτές τις «ενδιάμεσες» χώρες, οι οποίες αποτελούν ωστόσο την πλειονότητα των αναπτυσσόμενων χωρών. Η υιοθέτηση ενός πιο περιοριστικού συστήματος γενικευμένων προτιμήσεων (ΣΓΠ) δεν μπορεί να υποκαταστήσει την εφαρμογή μιας αναπτυξιακής στρατηγικής.

Τέλος, η ΕΟΚΕ κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για τη διαφοροποίηση των χωρών με μοναδικό κριτήριο το εισόδημα (ΑΕγχΠ). Η υπέρβαση του κριτηρίου του εθνικού εισοδήματος (όπως συμβαίνει στην περίπτωση των ΛΑΧ) με σκοπό την καλύτερη διαφοροποίηση των ΑΧ αποτελεί μια πολλά υποσχόμενη πρακτική, την οποία η ΕΕ πρέπει να συνεχίσει να προωθεί στους διάφορους διεθνείς οργανισμούς. Πρόκειται για ένα θέμα το οποίο η ΕΕ θα μπορούσε να συμπεριλάβει ήδη από τώρα στη συζήτηση σχετικά τόσο με τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας για το διάστημα μετά το 2015 όσο και με τους Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ).

1.4 Η ΕΟΚΕ συνιστά

Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει τη σημασία της διαμόρφωσης ιδιότυπων αναπτυξιακών στρατηγικών οι οποίες θα ήταν σκόπιμο να συνδυάζουν τις εσωτερικές και τις εμπορικές πολιτικές, με σκοπό την επίτευξη βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης. Η λήψη εθνικών μέτρων για την ενίσχυση του κράτους δικαίου, για την αποκατάσταση των δυσλειτουργιών της αγοράς, καθώς και για τη διασφάλιση της προστασίας του οικονομικού και του ανθρώπινου περιβάλλοντος αποτελούν ζωτικές συνιστώσες των αναπτυξιακών στρατηγικών, χωρίς τις οποίες η συμβολή του εμπορίου στην ανάπτυξη δεν μπορεί παρά να είναι οριακή και περιορισμένη, ιδίως στον γεωργικό τομέα.

Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τη σύσταση της όσον αφορά την ένταξη των εκτιμήσεων αντικτύπου σε έναν ευρύτερο κύκλο αξιολόγησης των επιπτώσεων των εμπορικών πολιτικών, τόσο εκ των προτέρων όσο και εκ των υστέρων, που να λαμβάνει επίσης υπόψη τους ευρωπαϊκούς στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

Η ΕΟΚΕ προτρέπει την ΕΕ να μεριμνήσει για την περαιτέρω ενσωμάτωση των συμπερασμάτων στα οποία κατέληξε η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ) τον Ιούνιο του 2012 σχετικά με τις βασικές αρχές κοινωνικής προστασίας στην εμπορική στρατηγική της έναντι των αναπτυσσόμενων χωρών.

Η ΕΟΚΕ συνιστά την ενσωμάτωση των διατάξεων περί βιώσιμης ανάπτυξης σε μια συνολική αξιολόγηση των συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών, μέσω τακτικών διαδικασιών παρακολούθησης και εκ των υστέρων ανάλυσης των εν λόγω συμφωνιών στο πλαίσιο της ΕΟΚΕ. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ ευελπιστεί ότι στις διατάξεις περί βιώσιμης ανάπτυξης, εντός κάθε εμπορικής συμφωνίας, θα προβλεφθεί η

ανάληψη συγκεκριμένης δέσμευσης με σκοπό την παρακολούθηση και την εκτίμηση των επιπτώσεων της συνολικής συμφωνίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Η ΕΟΚΕ παρακινεί την ΕΕ να προωθήσει περισσότερο στους διάφορους πολυμερείς οργανισμούς χωρίς τελωνειακούς δασμούς και ποσοτώσεις πρόσβαση για τα προϊόντα που εισάγονται από τις ΛΑΧ. Η εκ μέρους της ΕΕ ενίσχυση της διαπραγματευτικής ικανότητας των ΛΑΧ για τη σύναψη εμπορικών συμφωνιών «Νότου-Νότου», θα μπορούσε επίσης να αποτελέσει προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η ΕΟΚΕ καλεί την ΕΕ να εξετάσει το μέλλον των συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ), λόγω της συνεχιζόμενης κατάστασης εμπλοκής. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να συμμετάσχει εκ του σύνεγγυς στην εν λόγω διαδικασία και κρίνει σκόπιμη τη μεγαλύτερη συνεκτίμηση των ιδιαιτεροτήτων των «ενδιάμεσων χωρών» κατά την εξέταση αυτή.

2. Διδάγματα που απαιτείται να αντληθούν από τον κατακερματισμό των διεθνών εμπορικών συναλλαγών

2.1 Από το 2006, και για πρώτη φορά μετά από τη βιομηχανική επανάσταση, το μερίδιο των αναπτυσσόμενων χωρών στο διεθνές εμπόριο υπερβαίνει το 50%. Εδώ και μια δεκαετία, αρχίζει να παρατηρείται μια σύγκλιση μεταξύ του εισοδήματος των αναπτυσσόμενων και των ανεπτυγμένων χωρών, η οποία ονομάζεται ακόμη «κάλυψη της υστέρησης». Αυτά τα δύο φαινόμενα σχετίζονται με τον περιορισμό των τελωνειακών φραγμών σε παγκόσμια κλίμακα, καθώς και με τον ρόλο των ανερχόμενων χωρών –ιδιαίτερα δε της Κίνας– στις παγκόσμιες εμπορικές συναλλαγές. Από γεωγραφική άποψη, οι βιομηχανικές συναλλαγές μετατοπίζονται προς την Ασία και οι γεωργικές συναλλαγές προς τη Βραζιλία. Το περιεχόμενο των συναλλαγών διαφοροποιείται επίσης, καθώς οι εμπορικές συναλλαγές αγαθών συνδυάζονται με εμπορικές συναλλαγές υπηρεσιών, δεδομένου ότι τα περισσότερα προϊόντα που διακινούνται παγκοσμίως είναι ενδιάμεσα και όχι τελικά προϊόντα. Εν προκειμένω, ξεχωρίζουν τρεις ομάδες χωρών: οι ΛΑΧ, των οποίων το μερίδιο στο παγκόσμιο εμπόριο παραμένει οριακό, οι ταχέως αναπτυσσόμενες ανερχόμενες χώρες και – μεταξύ αυτών των δύο ομάδων – οι «ενδιάμεσες» χώρες που αποτελούν την πλειονότητα των αναπτυσσόμενων χωρών.

2.2 Αυτή η προσφάτως διαφαινόμενη «κάλυψη της υστέρησης» κρύβει ωστόσο σημαντικές αποκλίσεις ως προς ταχύτητα της σύγκλισης μεταξύ των διαφόρων χωρών, εις βάρος των μη ανερχόμενων αναπτυσσόμενων χωρών. Όσον αφορά αυτήν την πρώτη παράμετρο, οι συναλλαγές είναι άνισες μεταξύ των φτωχότερων και των υπολοίπων χωρών. Μολονότι κάθε χώρα βγαίνει κερδισμένη από την πραγματοποιούμενη συναλλαγή, ορισμένες ειδικές περιπτώσεις συνεπάγονται μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία από κάποιες άλλες και οι (σχετικά) λιγότερο προσοδοφόρες περιπτώσεις αφορούν ως επί το πλείστον τις φτωχότερες χώρες. Οι χώρες αυτές είναι «καταδικασμένες» να εκμεταλλεύονται μια δράκα εξορυκτικών και τροπικών γεωργικών πόρων που τους παρέχουν απόλυτο πλεονέκτημα κατά τη συναλλαγή, αλλά των οποίων τα έσοδα τείνουν σε μείωση με την πάροδο του χρόνου, εν συγκρίσει προς τα έσοδα από τις βιομηχανικές δραστηριότητες και τις υπηρεσίες.

2.3 Η σταθερή άνοδος των τιμών των ορυκτών και γεωργικών πρώτων υλών, η οποία οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αυξανόμενη ζήτηση εκ μέρους των ανερχόμενων χωρών, μοιάζει με ανέλπιστα τύχη για τις αναπτυσσόμενες χώρες που εξάγουν τα εν λόγω προϊόντα, ενώ αντίθετα ενέχει τον κίνδυνο εγκλωβισμού των χωρών

αυτών στην εξειδίκευσή τους στον πρωτογενή τομέα αφήνοντας τις εκτεθειμένες στην «κατάρτα των πόρων» (χαμηλή αντοχή σε κλυδωνισμούς, αστάθεια των εσόδων από εξαγωγές και των εσόδων των κρατικών προϋπολογισμών, ροπή τόσο προς την απόκτηση πάγιων εσόδων όσο και προς τη χρηματοδότηση ένοπλων συγκρούσεων), αλλά και σε φαινόμενα υπερτιμημένης συναλλαγματικής ισοτιμίας και διαρπαγής γαιών. Παρότι η διαφοροποίηση των εξαγωγών είναι απαραίτητη για τη βιώσιμη ανάπτυξη μιας οικονομίας, υπάρχει ωστόσο κίνδυνος οι αγορές να επιβεβαιώσουν την ιστορική εξάρτηση των αναπτυσσόμενων οικονομιών από τα συγκεκριμένα προϊόντα.

2.4 Η κάλυψη της οικονομικής υστέρησης συνοδεύεται ταυτόχρονα από πολλαπλασιασμό των ανισοτήτων στο εσωτερικό των διαφόρων χωρών. Η διασφάλιση της δίκαιης κατανομής των κερδών που αποφέρει η ελευθέρωση του εμπορίου στο σύνολο της οικονομίας και σε ολόκληρη την επικράτεια, αποτελεί ευθύνη του κράτους. Τα κέρδη που προκύπτουν από την ελευθέρωση του εμπορίου και την ανάπτυξη δεν κατανέμονται αυτομάτως σε όλους τους φορείς της οικονομίας –και κυρίως στις πλέον εύάλωτες συνιστώσες της– πράγμα το οποίο καθιστά σημαντική τη διαμόρφωση ιδιότυπων αναπτυξιακών στρατηγικών οι οποίες θα πρέπει να συνδυάζουν τις εσωτερικές και τις εμπορικές πολιτικές, με σκοπό την επίτευξη ανάπτυξης προς όφελος όλων. Εξαιτίας της περιορισμένης φορολογικής βάσης τους και των ασθενέστερων δημοσιονομικών δυνατοτήτων τους, οι αναπτυσσόμενες χώρες βρίσκονται αντιμέτωπες με ένα δεύτερο μειονέκτημα.

2.5 Όπως διαφοροποιείται η γεωγραφική κατανομή και το περιεχόμενο των συναλλαγών, έτσι ακριβώς μεταβάλλονται και αυτές καθ' εαυτές οι βιομηχανικές και εμπορικές πολιτικές. Εδώ και μια δεκαετία, η ένταξη των αναπτυσσόμενων χωρών στο διεθνές εμπόριο έχει μεταβληθεί λόγω της διάβρωσης των εμπορικών προτιμήσεων και του πολλαπλασιασμού των περιφερειακών και των διμερών συμφωνιών. Στο έγγραφο εργασίας της, η Επιτροπή διαπιστώνει τη συνεχιζόμενη περιθωριοποίηση των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών στο παγκόσμιο εμπόριο. Η βολонταριστική προσέγγιση της ανακοίνωσης του 2002 που εκπονήθηκε ενόψει της ολοκλήρωσης του αναπτυξιακού Γύρου της Ντόχα αποδείχθηκε ανεπαρκής για την αξιοσημείωτη μεγιστοποίηση της ένταξης των ΛΑΧ στο παγκόσμιο εμπόριο, δεδομένου ότι σχεδόν όλες οι εμπορικές συναλλαγές πραγματοποιούνται «χωρίς τις χώρες αυτές».

2.6 Ο ανταγωνισμός δεν συντελείται πλέον στα σύνορα, αλλά στο εσωτερικό της κάθε χώρας. Με εξαίρεση ορισμένες δασμολογικές κλάσεις, οι εμπορικοί φραγμοί προσλαμβάνουν κατά κανόνα ολόένα και περισσότερο τη μορφή μη δασμολογικών φραγμών, όπως τα πρότυπα, οι κώδικες, οι επιδοτήσεις και οι κανονισμοί. Από αυτή την άποψη, η εμφάνιση των χωρών της ομάδας BRICS (Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία, Κίνα, Νότια Αφρική) στο πλαίσιο των διεθνών συναλλαγών αντικατοπτρίζει λιγότερο τα πλεονεκτήματα που προκύπτουν αποκλειστικά και μόνο από την ελευθέρωση του εμπορίου, απ' ό,τι τα οφέλη που απορρέουν από –σαφείς και προγραμματισμένες, ενδεδειγμένες και ανεξάρτητες– αναπτυξιακές στρατηγικές οι οποίες συνδυάζουν βολонταριστικές δημόσιες πολιτικές και κίνητρα παρεχόμενα προς τις αγορές. Αντιστρόφως, η απουσία αναπτυξιακής στρατηγικής και ικανότητας προβολής στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης τονίζει την ύπαρξη μιας τρίτης ανισότητας στην οποία βρίσκονται εκτεθειμένες οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες.

2.7 Οι εισοδηματικές ανισότητες λόγω εξειδίκευσης των συναλλαγών, οι ανισότητες ως προς την ικανότητα χρηματοδότησης μιας πράσινης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και, τέλος, οι ανισότητες όσον αφορά τις πολιτικές ικανότητες σχεδιασμού, προγραμματισμού και καθοδήγησης μιας αναπτυξιακής στρατηγικής αποτελούν τις τρεις ανισότητες που πλήττουν τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες στο πλαίσιο των «σύγχρονων» συναλλαγών. Οι ανισότητες αυτές συνδέονται μεταξύ τους και κινδυνεύουν σοβαρά να διευρυνθούν εάν δεν αναληφθεί ενδεδειγμένη συλλογική δράση η οποία να

συνδυάζει τις εμπορικές και επενδυτικές πολιτικές με πολιτικές αναπτυξιακής συνεργασίας, όπως προτείνεται στον 8^ο στόχο των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας.

3. Ανάγκη ενός ευρωπαϊκού στρατηγικού οράματος σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο, σύμφωνα με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020»

3.1 Η ανακοίνωση με θέμα «Εμπόριο, μεγέθυνση και ανάπτυξη» επιβεβαιώνει τις βασικές αρχές της ανακοίνωσης του 2002, επισημαίνοντας συγχρόνως την ανάγκη πραγματοποίησης διακρίσεων μεταξύ των αναπτυσσόμενων χωρών με στόχο την εστίαση σε εκείνες που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη βοήθειας. Με βάση αυτή τη διαπίστωση, η Επιτροπή θέτει έξι προτεραιότητες για την τρέχουσα δεκαετία: πιο εξειδικευμένες εμπορικές προτιμήσεις, καλύτερα στοχευμένη βοήθεια για το εμπόριο, προώθηση και προστασία των άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ), προσαρμοσμένες διαπραγματεύσεις –αναλόγως του εισοδήματος των διαφόρων χωρών– για τη σύναψη συνολικών συμφωνικών ελευθέρων συναλλαγών (ΣΕΣ), προαγωγή της χρηστής διακυβέρνησης (συμπεριλαμβανομένης της βιώσιμης ανάπτυξης) και, τέλος, ενίσχυση της ανθεκτικότητας των πιο εύάλωτων χωρών με στόχο την αντίστασή τους σε εξωτερικές και εσωτερικές κρίσεις.

3.2 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις εν λόγω προτεραιότητες, οι οποίες αποτελούν συνέχεια προγενέστερων ενεργειών, επισημαίνοντας ωστόσο ότι ανταποκρίνονται μόνον εν μέρει στις τρεις μείζονες αναπτυξιακές προκλήσεις της σημερινής εποχής. Η νέα ανακοίνωση με θέμα «Εμπόριο, μεγέθυνση και ανάπτυξη» βασίζεται σε στοιχεία πρωταρχικού ενδιαφέροντος τα οποία συγκεντρώθηκαν κατά την πρώτη αξιοσημείωτη δημόσια διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε επί του θέματος το 2011 και πρέπει να επικροτηθεί ως προϊόν εποικοδομητικής συνεργασίας μεταξύ Γενικών Διευθύνσεων. Η εν λόγω ανακοίνωση συμπληρώνει την ανακοίνωση σχετικά με το εμπόριο, την ανάπτυξη και τις παγκόσμιες υποθέσεις, η οποία εξακολουθεί να αποτελεί τον στυλοβάτη της σχέσης που υφίσταται μεταξύ του εμπορίου και της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για το 2020. Πέραν των βημάτων προόδου που σημειώνονται στη συγκεκριμένη ανακοίνωση, όπως η μεγαλύτερη διαφοροποίηση μεταξύ αναπτυσσόμενων χωρών και η επίδειξη αυξανόμενου ενδιαφέροντος για τους ιδιωτικούς φορείς, η ανακοίνωση, η οποία εστιάζεται στη σχέση μεταξύ εμπορίου και της ανάπτυξης, στερείται ανανεωμένου οράματος για το μέλλον.

3.3 Όπως επισημαίνεται τόσο στην ανακοίνωση όσο και στη μελέτη που προηγήθηκε της κατάρτισής της, η ένταξη στην παγκόσμια αγορά δεν είναι ούτε αυτοσκοπός ούτε επαρκής προϋπόθεση ανάπτυξης. Η ελευθέρωση του εμπορίου και η πρόσβαση στην αγορά δεν αποτελούν αναπτυξιακή στρατηγική, αλλά αντιπροσωπεύουν μόνο μία από τις συνιστώσες της. Η λήψη εθνικών μέτρων για την ενίσχυση του κράτους δικαίου, για την αποκατάσταση των δυσλειτουργιών της αγοράς, καθώς και για τη διασφάλιση της προστασίας του οικονομικού και του ανθρώπινου περιβάλλοντος αποτελούν ζωτικές συνιστώσες των αναπτυξιακών στρατηγικών, χωρίς τις οποίες η συμβολή του εμπορίου δεν μπορεί παρά να είναι οριακή και περιορισμένη, ιδίως στον γεωργικό τομέα.

3.4 Ελλείψει κοινού αναπτυξιακού οράματος, οι πολιτικές πρωτοβουλίες για την προνομακία πρόσβαση στις ξένες αγορές –όπως το ΣΠΠ και οι συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης (ΣΟΕΣ)– που ανελήφθησαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν κατόρθωσαν να επιφέρουν το προσδοκώμενο αναπτυξιακό άλμα. Η μεγαλύτερη ανησυχία δεν έγκειται στα περιορισμένης έκτασης οικονομικά οφέλη των πρωτοβουλιών αυτών για τις αναπτυσσόμενες χώρες, αλλά στην ασθενή πολιτική βούληση που επιδεικνύεται από τις αναπτυσσόμενες χώρες που συμμετέχουν σε συναφείς πρωτοβουλίες. Η επακριβής έκταση των ωφελημάτων που αναμένεται να επέλθουν

από τον περιορισμό των δασμολογικών και των μη δασμολογικών φραγμών χρήζει περαιτέρω αποσαφήνισης εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τόσο για την ίδια και όσο και για τις χώρες εταίρους της. Εν κατακλείδι, αναπόκειται στην Ευρωπαϊκή Ένωση να καταδείξει τη συνοχή της εξωτερικής πολιτικής της έναντι των χωρών ΑΚΕ, η οποία δίδει προτεραιότητα στην περιφερειακή διάσταση του εμπορίου (ΣΟΕΣ) ⁽³⁾, ενώ οι πολιτικές για την ανάπτυξη και τη μεγέθυνση εξακολουθούν να έχουν εθνική χροιά στις εν λόγω περιφέρειες.

3.5 Σε πολυμερές επίπεδο διαπιστώνεται ακριβώς το ίδιο. Σε αντίθεση με ό,τι παρατηρείται κατά τις διαπραγματεύσεις για την κλιματική αλλαγή, όπου οι αναπτυσσόμενες χώρες –και ιδιαίτερα οι μη ανερχόμενες αναπτυσσόμενες χώρες– έχουν επιληφθεί των προκλήσεων που τίθενται στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων, η πολιτική συμμετοχή των μη ανερχόμενων αναπτυσσόμενων χωρών στον Γύρο της Ντόχα παραμένει ελάχιστη έως μηδενική. Επιπλέον, οι προτεραιότητες και οι ανάγκες των χωρών που δικαιούνται βοήθεια για το εμπόριο υποδεικνύονται ανεπιτυχώς, ελλείπει επαρκούς πολιτικής ικανότητας και ικανοποιητικού περιθωρίου πολιτικών ελιγμών στις χώρες αυτές για τη διαμόρφωση βιώσιμων αναπτυξιακών στρατηγικών.

3.6 Η διεθνής αναπτυξιακή συνεργασία εξακολουθεί να εδράζεται στη σύναψη συμφωνιών μεταξύ κυρίαρχων εθνικών κρατών, πράγμα για το οποίο ασφαλώς δεν ευθύνεται η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, στην πράξη, αυτές οι διπλωματικές σχέσεις αναπτύσσονται με ευάλωτες χώρες που διαθέτουν περιορισμένες ικανότητες, με αποτέλεσμα η παράμετρος του εμπορίου να παραβλέπεται επί του παρόντος τόσο στις αναπτυξιακές στρατηγικές όσο και κατά τον προγραμματισμό της παροχής βοήθειας. Η διάπλαση ενός καινοφανούς αναπτυξιακού οράματος πρέπει να καταστεί προτεραιότητα τόσο για Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και για τους εταίρους της, των οποίων οι ικανότητες απαιτείται να ενισχυθούν προς το σκοπό αυτό. Η εφαρμογή εθνικών πολιτικών αποτελεί το κλειδί για τη μετατροπή του εμπορίου σε παράγοντα ανάπτυξης. Βραχυπρόθεσμα, ο ρεαλισμός, η δοκιμαστική προσέγγιση και ο πειραματισμός πρέπει να καθοδηγούν τις δράσεις της ΕΕ σχετικά με το εμπόριο προς όφελος της ανάπτυξης και να συμβάλλουν στη διάπλαση αυτού του οράματος σύμφωνα με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020».

4. Ρεαλιστική προσέγγιση του εμπορίου και των επενδύσεων για τη διάπλαση αναπτυξιακού οράματος

4.1 Ανάπτυξη ικανοτήτων και συστημάτων παρακολούθησης και εκτίμησης των επιπτώσεων του εμπορίου

4.1.1 Ο εμπειρικός χαρακτήρας της σχέσης που υφίσταται μεταξύ εμπορίου και ανάπτυξης επιβάλλει τη διαμόρφωση μιας ρεαλιστικής προσέγγισης έναντι των εμπορικών πολιτικών για σκοπούς πειραματισμού και εκμάθησης. Δεν είναι δυνατόν να προσδιορισθεί και να πιστοποιηθεί εκ των προτέρων εάν μια εμπορική συμφωνία είναι όντως ικανοποιητική για την ανάπτυξη ή όχι. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τη σύσταση που διατύπωσε σε προηγούμενη γνωμοδότησή της ζητώντας τη συμπερίληψη των μελετών εκτίμησης των επιπτώσεων στη βιώσιμη ανάπτυξη σε έναν ευρύτερο κύκλο αξιολόγησης των συνεπειών των εμπορικών πολιτικών, τόσο εκ των προτέρων όσο και εκ των υστέρων, με παράλληλη συνεκτίμηση των στόχων της ΕΕ στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

4.1.2 Η παρακολούθηση και η εκτίμηση των επιπτώσεων καθίστανται ακόμη πιο απαραίτητες στο πλαίσιο των συνοδευτικών πολιτικών των εμπορικών συμφωνιών με σκοπό τη βελτίωση των αποτελεσμάτων τους προβαίνοντας σε αλληπάλληλες αναθεωρήσεις. Είναι, επίσης, αναγκαίες για την εξέταση των διατάξεων σχετικά με τη «βιώσιμη ανάπτυξη» των οποίων η συμπερίληψη σε κάθε εμπορική συμφωνία της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβεβαιώνεται από την ΕΟΚΕ. Η ΕΟΚΕ συνιστά την ενσωμάτωση των διατάξεων περί βιώσιμης ανάπτυξης σε μια συνολική αξιολόγηση των συμφωνιών ελευθέρων συναλλαγών, μέσω τακτικών διαδικασιών παρακολούθησης και εκ των υστέρων ανάλυσης των εν λόγω συμφωνιών στο πλαίσιο της ΕΟΚΕ. Επιπλέον, η ΕΟΚΕ ευελπιστεί ότι στις διατάξεις περί βιώσιμης ανάπτυξης, οι οποίες τελούν υπό διαπραγματεύση, θα προβλεφθεί η ανάληψη συγκεκριμένης δέσμευσης με σκοπό την παρακολούθηση και την εκτίμηση των επιπτώσεων της συνολικής συμφωνίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

4.1.3 Η τακτική αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και των επιπτώσεων των διευκολύνσεων που προβλέπονται στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών, αλλά και των διαφόρων ειδών πρόσβασης στην αγορά που παρέχονται από την ΕΕ προς τις αναπτυσσόμενες χώρες (ειδική και διαφοροποιημένη μεταχείριση, ΣΟΕΣ, ΣΓΠ κ.ά.), αναμένεται να καταστήσει επίσης δυνατή την παγίωση των επί του παρόντος ζωτικών συνιστωσών των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η –επιστημονική και ανεξάρτητη– εκτίμηση επιπτώσεων βρίσκεται στο επίκεντρο της αναδιαμόρφωσης των πολιτικών για την παροχή επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας (ΕΑΒ). Με ποσό υψηλότερο των 10 δισ. ευρώ κατά το 2010, η βοήθεια για το εμπόριο θα μπορούσε να καταστεί πιο αποτελεσματική και ευστοχη με τον καθορισμό δεικτών κατάλληλων για την εκτίμηση των επιπτώσεων της.

4.1.4 Πέραν των ΣΓΠ, υπάρχουν περιθώρια ελιγμών τα οποία θα μπορούσαν να αποβούν προς όφελος των αναπτυσσόμενων χωρών αλλά παραμένουν ανεκμετάλλευτα. Σύμφωνα με προγενέστερη γνωμοδότησή της, η ΕΟΚΕ επικροτεί οποιαδήποτε πρωτοβουλία της ΕΕ αποσκοπεί να ενθαρρύνει τις αναπτυσσόμενες χώρες να κάνουν χρήση των παρεχόμενων διευκολύνσεων επισιτιστικής ασφάλειας. Είναι δε απολύτως απαραίτητο, σε πολυμερές, διμερές και περιφερειακό πλαίσιο, να καταστεί ευκολότερο γι' αυτές τις χώρες να λαμβάνουν μέτρα προστασίας σε περίπτωση σημαντικής ανόδου των εισαγωγών, η οποία θα μπορούσε να απειλήσει την τοπική παραγωγή ειδών διατροφής ⁽⁴⁾, αλλά και να αξιολογούν τις συνεκόλουθες συνέπειες.

4.1.5 Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τη σύσταση που διατύπωσε σε προηγούμενη γνωμοδότησή της προκειμένου «να χορηγηθεί οικονομική και κανονιστική υποστήριξη για την αύξηση της διαφάνειας, της απήχησης και της αξιοπιστίας του δικαίου εμπορίου» ⁽⁵⁾. Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει επίσης τη συστηματική εκτίμηση των επιπτώσεων του δικαίου εμπορίου όσον αφορά όχι μόνο για τους εικαζόμενους δικαιούχους, αλλά και τους μη δικαιούχους από τις περιφέρειες παραγωγής για τα ίδια προϊόντα.

⁽⁴⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών - Εμπόριο, ανάπτυξη και παγκόσμιες υποθέσεις - Η εμπορική πολιτική ως βασική συνιστώσα της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» της ΕΕ» COM(2010) 612 final, ΕΕ, C 043 της 15.02.2012

⁽⁵⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή - Συμβολή στη βιώσιμη ανάπτυξη: ο ρόλος του δικαίου εμπορίου και των μη κυβερνητικών εμπορικών σχεδίων εξασφάλισης της βιωσιμότητας» COM(2009) 215 final, ΕΕ, C 339 της 14.12.2010.

⁽³⁾ Βλ. την Τελική Δήλωση του Santo Domingo, στο πλαίσιο του 12ου περιφερειακού σεμιναρίου των ομάδων οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων ΑΚΕ-ΕΕ που πραγματοποιήθηκε στις 5 και 6 Ιουλίου 2012. <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-acp-eu-twelfth-regional-seminar-fd.24031>

4.1.6 Σύμφωνα με το πρόγραμμα εργασίας για την περίοδο 2010-2013, το οποίο ασχολείται με τη συνοχή των αναπτυξιακών πολιτικών, θεωρείται εντελώς απαραίτητη η αξιολόγηση της συνεκτικότητας των εμπορικών διατάξεων που αφορούν την ΕΕ, ιδιαίτερα ως προς την πρόσβαση στα φάρμακα, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και την αξιοπρεπή εργασία. Η ΕΟΚΕ προτρέπει την ΕΕ να μεριμνήσει για την περαιτέρω ενσωμάτωση των συμπερασμάτων στα οποία κατέληξε η ΔΟΕ τον Ιούνιο του 2012 σχετικά με τις βασικές αρχές κοινωνικής προστασίας στην εμπορική στρατηγική της έναντι των αναπτυσσόμενων χωρών.

4.1.7 Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την επέκταση της παρακολούθησης και της αξιολόγησης των φραγμών που παρακωλύουν το εμπόριο και τις επενδύσεις εις βάρος ορισμένων αναπτυσσόμενων χωρών.

4.1.8 Προκειμένου οι διαδικασίες εκμάθησης και αξιολόγησης να καταστούν αποτελεσματικές και να οδηγήσουν σε μεταρρύθμιση των εμπορικών πολιτικών προς όφελος της ανάπτυξης, απαιτείται να προάγουν την ευρεία συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών, πέραν των πρακτικών που εφαρμόζονται επί του παρόντος, ιδίως στο πλαίσιο των μηχανισμών παρακολούθησης των εμπορικών συμφωνιών και των συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης.

4.2 Υποστήριξη των ιδιωτικών φορέων στις αναπτυσσόμενες χώρες

4.2.1 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι η ανακοίνωση δίδει έμφαση στον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι ιδιωτικοί φορείς, ιδίως δε οι μικροκάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων και οι ιδιοκτήτες μικρών επιχειρήσεων, που αποτελούν τους στυλοβάτες των οικονομιών πολυάριθμων αναπτυσσόμενων χωρών. Η ΕΟΚΕ εξαιρεί τη σημασία που έχει η προώθηση της υπεύθυνης επιχειρηματικής συμπεριφοράς, η ενθάρρυνση των εταιρικών σχέσεων μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα και η αναγνώριση των διαφορετικών μορφών επιχειρηματικότητας, όπως οι συνεταιρισμοί, τα ταμεία αλληλεγγύης και άλλα είδη επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας⁽⁶⁾. Η ΕΟΚΕ θεωρεί επίσης σημαντική τη δημιουργία ασφαλούς επενδυτικού κλίματος, την αταλάντευτη εφαρμογή του δικαίου των επιχειρήσεων, τη δίκαιη φορολόγηση, την καθιέρωση ενός αποτελεσματικού και προβλέψιμου νομικού συστήματος ικανού να εγγυηθεί την ασφάλεια δικαίου των εγχώριων και των ξένων επενδύσεων. Η ΕΟΚΕ τονίζει τη σημασία των υποδομών και των υπηρεσιών του ηλεκτρονικού εμπορίου στο πλαίσιο μιας στρατηγικής για την ενίσχυση και τη διαφοροποίηση των εξαγωγίμων προϊόντων.

4.2.2 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τα μέτρα που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της πρόσβασης των μικροκατόχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των ιδιοκτητών μικρών επιχειρήσεων στην παρεχόμενη βοήθεια για το εμπόριο, προκειμένου να έχουν τη δυνατότητα να αποκομίσουν τα οφέλη του εμπορίου και να προωθήσουν πολιτικές οι οποίες ευνοούν τη μετάβαση από δραστηριότητες του άτυπου τομέα προς καταχωρημένες δραστηριότητες. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει εν προκειμένω τα επίκαιρα πορίσματα της κοινής μελέτης που εκπονήθηκε από τη ΔΟΕ και τον ΠΟΕ⁽⁷⁾, σύμφωνα με την οποία «η αυξημένη συχνότητα εμφάνισης της άτυπης απασχόλησης στον αναπτυσσόμενο κόσμο εμποδίζει τις ενδιαφερόμενες χώρες να επωφεληθούν από την ελευθέρωση του εμπορίου εγκλωβίζοντας τους εργαζόμενους που βρίσκονται σε μεταβατικό στάδιο στην παγίδα της φτώχειας». Η ανάληψη δράσεων υπέρ της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και η υποστήριξη της γυναικείας απασχόλησης θα συμβάλουν στην πραγματοποίηση αυτής της μετάβασης από

δραστηριότητες του άτυπου τομέα προς καταχωρημένες δραστηριότητες. Η προτεραιότητα που αποδίδεται στην καταπολέμηση της διαφθοράς και στην ανάπτυξη υποδομών θα πρέπει να διαφυλαχθεί. Η συνεργασία μεταξύ των κοινωνικών εταίρων και των λοιπών οργάνων της κοινωνίας των πολιτών για την καταπολέμηση της διαφθοράς στο πλαίσιο της ευρωμεσογειακής εταιρικής σχέσης θα μπορούσε να αποτελέσει διδακτικό υλικό προς τον σκοπό αυτό.

4.2.3 Το συγκριτικό πλεονέκτημα της ΕΕ για την υποστήριξη των ιδιωτικών επιχειρήσεων, ανεξαρτήτως των διαφόρων μορφών επιχειρηματικότητας, πρέπει να ενισχυθεί έναντι του πλεονεκτήματος που διαθέτουν άλλοι – εθνικοί και πολυμερείς – οργανισμοί με στόχο τη μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών παροχής βοήθειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το εμπόριο, ιδίως καθώς αυξάνονται οι εμπορικές συναλλαγές Νότου-Νότου. Η Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλει να διασφαλίσει ότι στις αντιπροσωπευτικές που διατηρεί στις τρίτες χώρες υπάρχει ανθρώπινο δυναμικό ικανό να αρθεί στο ύψος των τιθέμενων προκλήσεων και να μεριμνήσει για τη μεγαλύτερη συμμετοχή των εν λόγω χωρών στην αξιοποίηση των διαφόρων πρακτικών εμπειριών.

4.2.4 Οι επαγγελματικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται ενεργά στον ιδιωτικό τομέα μπορούν να έχουν αξιοσημείωτη συμβολή στον καθορισμό των αναγκών των χωρών εταίρων στον τομέα της συνεργασίας. Η πραγματοποίηση στενότερων διαβουλεύσεων με τις χώρες αυτές, διαμέσου της ΕΟΚΕ, θα μπορούσε να συμβάλει στην καλύτερη αντιστοίχιση μεταξύ προσφοράς και ζήτησης όσον αφορά τη συνεργασία. Τα προγενέστερα δεδομένα που συνίστανται στις διαπραγματεύσεις για τη σύναψη των ΣΟΕΣ και στην κατάρτιση των στρατηγικών σχεδίων για τη μείωση της φτώχειας (ΣΣΜΦ), υπό την αιγίδα της Παγκόσμιας Τράπεζας συνέβαλαν στην ενδυνάμωση και στη συγκρότηση της δομής των επαγγελματικών οργανώσεων των αναπτυσσόμενων χωρών.

4.2.5 Όπως επισημαίνεται από την Επιτροπή, η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την ιδέα σύμφωνα με την οποία η εταιρική κοινωνική ευθύνη συμβάλλει στην προώθηση ισότιμων όρων ανταγωνισμού στον τομέα του εμπορίου και των επενδύσεων σε διεθνή κλίμακα. Είναι αποδεδειγμένο ότι ορισμένες μεγάλες ευρωπαϊκές εταιρείες πρωτοστάτησαν – διαμέσου διεθνών συμφωνιών-πλαίσιο στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι υπεργολάβοι – στην καθιέρωση κοινωνικών και περιβαλλοντικών προτύπων, καθώς και προτύπων χρηστής διακυβέρνησης, στο πλαίσιο των συναλλαγών. Επομένως, η τήρηση των κατευθυντηρίων γραμμών του ΟΟΣΑ συνιστά ικανοποιητική πρόταση η οποία έχει το πλεονέκτημα να περιλαμβάνει μηχανισμό καταγγελιών σε περίπτωση αμφισβήτησης. Επιπλέον, οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές σχετίζονται με την ανάγκη δημοσιοποίησης εκ μέρους των επιχειρήσεων εύστοχων, αξιόπιστων και επαληθεύσιμων στοιχείων πληροφόρησης, σε ετήσια βάση, τα οποία χρήζουν γενίκευσης.

4.3 Προετοιμασία των μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο της παγκόσμιας διακυβέρνησης

4.3.1 Η προσφορά συνεργασίας στον τομέα του εμπορίου και της ανάπτυξης θα πρέπει να επεκταθεί και να συμπεριλάβει τις ανερχόμενες χώρες μαζί με τις χώρες του ΟΟΣΑ, οι οποίες αποτελούν κατά παράδοση χορηγούς επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας και παροχείς προτιμωσιακής πρόσβασης στην αγορά. Το μεγαλύτερα περιθώρια ελιγμών βρίσκονται επί του παρόντος στη διάθεση των ανερχόμενων χωρών. Ειδικότερα, η ΕΟΚΕ προτρέπει την ΕΕ να προωθήσει περισσότερο, τόσο στους διάφορους πολυμερείς οργανισμούς (και κυρίως στην Ομάδα G20) όσο και στο πλαίσιο των διμερών σχέσεων της με τις ανερχόμενες χώρες, την ουσιαστική – χωρίς τελωνειακούς δασμούς και ποσοτώσεις – πρόσβαση για τα προϊόντα που εισάγονται από τις ΛΑΧ. Η εκ μέρους της ΕΕ ενίσχυση της διαπραγματευτικής ικανότητας των ΛΑΧ για τη σύναψη εμπορικών συμφωνιών «Νότου- Νότου», θα μπορούσε επίσης να αποτελέσει προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

⁽⁶⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Η κοινωνική οικονομία στη Λατινική Αμερική», ΕΕ, C 143 της 22.05.2012.

⁽⁷⁾ «Παγκοσμιοποίηση και άτυπες θέσεις εργασίας στις αναπτυσσόμενες χώρες», κοινή μελέτη ΠΟΕ-ΔΟΕ, 2009.

4.3.2 Η ΕΟΚΕ προκρίνει σθεναρά την καταβολή κάθε δυνατής προσπάθειας για την ολοκλήρωση του αναπτυξιακού Γύρου της Ντόχα, τουλάχιστον με τη μορφή πρόωμης συμφωνίας, προς αποκλειστικό όφελος των ΛΑΧ και σε συνδυασμό με ευρεία δέσμευση των δωρητών, είτε αυτοί είναι μέλη της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας (ΕΑΒ) είτε όχι. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει την επιθυμία της να αφιερωθεί το έτος 2015 – έτος περάτωσης των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας (ΑΣΧ) – στη διεθνή συνεργασία. Ο απολογισμός των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας και η προοπτική που διαφάνηκε κατά τη Διάσκεψη Κορυφής Ρίο+20 για τη βιώσιμη ανάπτυξη θα αποτελέσουν αντικείμενο γνωμοδότησης της ΕΟΚΕ, παράλληλα με τις διαβουλεύσεις.

4.3.3 Συγχρόνως, η εμπορική και αναπτυξιακή στρατηγική της ΕΕ δεν περιορίζεται, αφενός, στην ενίσχυση της αμοιβαιότητας με τις ανερχόμενες χώρες και, αφετέρου, στην απαλλαγμένη από δασμούς πρόσβαση για τα προϊόντα των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών. Μεταξύ αυτών των δύο ομάδων χωρών, οι μη ανερχόμενες

αναπτυσσόμενες χώρες ή «ενδιάμεσες» χώρες αποτελούν εταίρους μαζί με τους οποίους η ΕΕ θα μπορούσε να προωθήσει αμοιβαία συμφέροντα. Οι χώρες αυτές θα μπορούσαν να καταστούν ισχυροί σύμμαχοι στην προσπάθεια βελτίωσης της διακυβέρνησης που είναι πρωταρχικός στόχος της ΕΕ. Λόγω της προτεραιότητας που αποδίδεται στις χώρες που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη βοήθειας, η παρούσα ανακοίνωση στερείται ξεκάθαρης στρατηγικής η οποία να μην σταματά σε ένα πιο περιοριστικό ΣΠΠ.

4.3.4 Η υπέρβαση του κριτηρίου του εθνικού εισοδήματος (όπως συμβαίνει στην περίπτωση των ΛΑΧ) με σκοπό την καλύτερη διαφοροποίηση των ΑΧ αποτελεί μια ανοικτή και πολλά υποσχόμενη πρακτική για τη βελτίωση της ειδικής και διαφοροποιημένης μεταχείρισης και της βοήθειας για το εμπόριο. Πρόκειται για ένα θέμα το οποίο η ΕΕ θα μπορούσε να συμπεριλάβει στη συζήτηση σχετικά τόσο με τους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας για το διάστημα μετά το 2015 όσο και με τους Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ).

Βρυξέλλες, 18 Σεπτεμβρίου 2012.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Staffan NILSSON
